

MASARYKOVA UNIVERZITA

Thomas Hobbes a John Locke

Jiří Baroš

Thomas Hobbes

- uskutečnil, co umožnil Machiavelli
- paradox Hobbese:
 - obhájcem absolutismu
 - vytváří jazyk liberální opozice vůči absolutismu
- kontroverzním již během života

Thomas Hobbes

- Nová politická věda
- Přirozený stav a problém autority
- Individualismus a skepticismus
- Dialektika pýchy a strachu
- Přirozené zákony a averze k riziku
- Doktrína suverenity a právního pozitivismu
- Hobbesovský liberalismus

Nová politická věda

- vědecká revoluce a odpor k Aristotelovi
- striktní teoretické poznání – politická fyzika
- kritika klasického republikanismu
- umění a věda
- pány přírody

Přirozený stav a problém autority

- možnost a legitimita autority
- přirozený stav: člověk člověku vlkem
- pojetí lidské přirozenosti: mechanismus
- myšlenkový experiment po vzoru fyziky

Individualismus a skepticismus

- pojetí lidské přirozenosti: individualita
- chtění a volba
- dobro a zlo výrazem toho, co se nám ne/líbí
- skepticismus a náboženství
- přirozený stav: válka všech proti všem => strach

Dialektika pýchy a strachu

- přirozený stav a vězňovo dilema
- iracionalita lidí: vášně
- co je pýcha? Co je strach?
- nahradit pýchu strachem
- opuštění přirozeného stavu a usilování o mír

Přirozené zákony a averze k riziku

- hypotetický charakter přirozených zákonů
- hledej mír nade všemi dobry
- v jakém smyslu je hledání míru nejvyšší ctností?
- odmítnutí myšlenky summum bonum

Doktrína suverenity

- suverén úřadem, či umělou osobou
- reprezentantem lidí
- právní pozitivismus
- rozlišení spravedlivých a dobrých zákonů
- moc suveréna je absolutní, ale ne svévolná

Hobbesovský liberalismus

- limity legitimního užití moci
- práva jsou primární, povinnosti odvozené
- nové učení o svobodě
- poskytuje definitivní jazyk moderního státu

John Locke

- jeho dílo připraveno Machiavellim a Hobbesem
- krotí Leviatana: liberálnější teorie státu
- První pojednání o vládě
- Druhé pojednání o vládě

John Locke

- Přirozený stav
- Právo na majetek
- Duch kapitalismu
- Doktrína souhlasu
- Lockovo pojetí dělby moci

Přirozený stav

- stav dokonalé svobody, vládní morální zákon
- absence autority => stav války
- práva činit cokoliv pro svou sebezáchovu
- dvojznačnost Locka

Právo na majetek

- nároky na majetek vycházejí z naší práce
- od společného k soukromému vlastnictví
- vláda má zajišťovat právo na majetek
- obchodní republika
- morální status obchodu

Duch kapitalismu

- spory o vlastnických právech => vláda
- široké pojetí vlastnictví: život, svoboda a majetek
- machiavelismus s lidskou tváří: vláda měšťáků
- Locke a robinsonády (Defoe)
- kulturní rozpory kapitalismu (Daniel Bell)

Doktrína souhlasu

- původ vlády je v souhlasu
- demokracie a vláda většiny
- nepopírá Locke legitimitu všech vlád (Hume)?
- různé formy vlády existují jen skrze souhlas
- explicitní a tacitní souhlas

Lockovo pojetí dělby moci I

- omezená vláda
- oddělení mocí (L, E, F)
- doktrína parlamentní suverenity
- nebezpečí příliš silné exekutivy

Lockovo pojetí dělby moci II

- federativní moc a otázky války a míru
- prerogativa, výjimečné stavy a diskrece
- napětí mezi prerogativou a suverenitou parlamentu
- právo na revoluci
- lze vybudovat republiku na sebezájmu a pohodlné sebezáchově?